

enterprises of Ukraine in the context of administrative-territorial reform. Methodological basis of the research is analysis, system approach, dialectical method of scientific knowledge, fundamental positions of modern economic theory, marketing, concept of strategic management, scientific works of leading scientists-economists, devoted to research of problems of management of marketing activity of agricultural commodity producers. The results of the study show that the only way small and medium-sized farms can compete with big ones is to collaborate with each other to implement the concept of collective marketing. World practice shows the prevalence and effectiveness of functioning in the agrarian sector of cooperative structures that take on a significant part of marketing functions. In Ukraine, the process of combining agricultural commodity producers into cooperatives is slow and not widely spread due to institutional and subjective reasons, the main ones being the lack of mutual trust and the lack of experience and information on the benefits of cooperation. The scientific novelty of the research is to substantiate the proposals on the feasibility of creating agricultural commodity producers, which are one united territorial community of a single organizational structure – a marketing coordination center. The practical value of the study is to calculate the cost estimates for the creation and maintenance of the functioning of the marketing focal point and the development of its recommended organizational structure with the allocation of functional responsibilities of employees. A promising direction for further research is to find out the potential role of local authorities in coordinating the marketing activities of agricultural producers.

Key words: marketing activity, marketing complex, agricultural enterprises, cooperative marketing, coordination marketing centers.

Одержано 08.10.2018 р.

УДК 336.532:332.14

DOI:10.31339/2313-8114-2018-2(10)-102-109

Петренко Наталія Олександрівна,

д.е.н., доцент,

завідувач кафедри публічного управління та адміністрування,

Уманський національний університет садівництва

ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ЯК СКЛАДОВА РЕГІОНАЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ

Механізм регулювання діяльності промислових підприємств можна уявити як інтегровану систему форм, методів, засобів, через які здійснюється вплив держави на промислову політику. Регіональна промислова політика є частиною державної, її визначає конкурентне середовище, напрям соціально-економічного розвитку, ресурсний потенціал, розмір бюджету тощо. Формування та впровадження промислової політики на регіональному рівні тісно пов'язані з питанням ефективного розвитку галузей промисловості, що складають галузь в регіоні. Головним елементом регіональної промислової політики на сучасному етапі економічної реформи є інвестиційна політика, як найважливіша складова формування сталого розвитку. Метою статті є дослідження питань розробки та реалізації інноваційної політики регіонального розвитку промисловості на прикладі Черкаської області. З'ясовано, що в Україні є чимало перешкод для інноваційної активності, що мають різний ступінь впливу на розвиток промисловості, зокрема хімічного комплексу, пов'язаних із відсутністю необхідних законодавчих, політичних, економічних, моральних та інших інструментів регулювання даного процесу. Виокремлено фактори, що сприятимуть проведенню активної інноваційної політики в хімічній галузі. Встановлено, що вагомого значення при реалізації інноваційної промислової політики набувають залучені кошти різних фінансових структур, бюджетних коштів, інвесторів і коштів підприємств. Визначено інституційні механізми підвищення ефективності інноваційних процесів на регіональному рівні. Резюмовано, що найважливішим напрямком розвитку хімічного комплексу в найближчій перспективі має стати інноваційний розвиток, а найважливішим фактором у розвитку інноваційного середовища має бути продумана державна політика у напрямку розвитку та впровадження інновацій, що враховує сучасні світові інвестиційні процеси та тенденції, міжнародні норми і правила. Зважаючи на динамічний розвиток інноваційних процесів в Україні, подальші науково-методологічні дослідження, на нашу думку, слід проводити у напрямі розробки та формування інноваційної політики регіонального розвитку промисловості.

Ключові слова: інновації, інноваційна політика, регіон, промисловість, хімічна промисловість, розвиток.

ВСТУП

Постановка проблеми. Механізм регулювання діяльності промислових підприємств можна уявити як інтегровану систему форм, методів, засобів, за

допомогою яких здійснюється вплив держави на промислову політику. Регіональна промислова політика є частиною державної і визначається конкурентним середовищем, напрямом соціально-економічного розвитку, ресурсним потенціалом,

розміром бюджету тощо. Формування і реалізація промислової політики на регіональному рівні тісно взаємопов'язані з питаннями ефективного розвитку галузей, складових промисловості регіону.

Визначальним елементом регіональної промислової політики на сучасному етапі реформування економіки є інноваційна політика як найважливіша складова формування сталого розвитку. Разом з тим, сталий розвиток регіону безпосередньо пов'язаний із процесами, що відбуваються в країні та світі і, природно, має враховувати дані процеси. Тому, доцільно дослідити вказані процеси на рівні країни та регіону, зокрема хімічної галузі, як однієї з перспективних галузей промисловості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питанням розробки і реалізації інноваційної політики та впровадження інноваційних форм управління в діяльність промислових підприємств приділено значну увагу, зокрема у працях науковців: Вилгіна Є. А. [1], Говорухи Ж. А. [3], Узунова В. В. [12], Щипцова А. А. [9] йдеться про використання інновацій як головного елементу розвитку економіки. У працях Геєця В. М. [4], Ілляшенко С. М. [5], Біловодської О. А. [5], Ковальчук С. [7], Наконечної Т. Ю. [8] розглядається інноваційний потенціал, особливості регіонального інноваційного процесу та визначаються підходи до реалізації регіональної інноваційної політики держави.

Проте сучасний динамічний розвиток інноваційних процесів в Україні свідчить про актуальність подальших досліджень у напрямку забезпечення інноваційної політики регіонального розвитку промисловості.

Теоретичні питання, концептуальні засади, принципи, положення, висновки і рекомендації, висвітлені у працях вказаних науковців, створили міцний теоретико-методологічний фундамент та посідають вагоме місце у вирішенні проблем інноваційної політики розвитку промисловості країни. Однак, питання щодо розробки та впровадження інноваційної політики розвитку промисловості на рівні регіонів, на даний час, залишаються малодослідженими та потребують подальших теоретико-методологічних розвідок. Тому дане питання наразі, набуває особливої актуальності, обумовлює тематику дослідження та її мету.

Мета статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження питань розробки та реалізації інноваційної політики регіонального розвитку промисловості на прикладі Черкаської області.

РЕЗУЛЬТАТИ

Промисловість відіграє важливу роль в економіці країни, забезпечуючи продуктами та послугами різні галузі господарства та населення [1]. В Україні нараховується 42564 промислових підприємств, що складає 12,4% від їх загальної кількості. У 2017 р. обсяг реалізованої промислової продукції становив 1776603,7 млн. грн., найбільшу питому вагу в її обсязі займала продукція переробної промисловості: хімічна промисловість (23,9%); виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів (22,4%); металургійне виробництво,

виробництво готових металевих виробів (15,7%); машинобудування (6,5%) [2].

Економічні принципи державного регулювання промислової політики є невід'ємною складовою частиною сталого розвитку територій [3, с. 108]. При цьому використовуються різні підходи і методи регулювання: інституційні перетворення; формування нормативно-правового середовища і умов для розвитку інноваційно-орієнтованих змін промисловості; реформування податкової системи; митне регулювання; стимулювання інноваційної та інвестиційної діяльності; цілеспрямоване застосування державних інвестицій; вдосконалення системи управління тощо [4, с. 276].

Слід зазначити, що в Україні є чимало перешкод для інноваційної активності, що мають різний ступінь впливу на розвиток промисловості, зокрема хімічного комплексу, пов'язаних із відсутністю необхідних законодавчих, політичних, економічних, моральних та інших інструментів регулювання даного процесу.

У табл. 1. узагальнено чинники, що перешкоджають інноваційній активності у промисловій галузі України в 2017 р. Аналізуючи дані табл. 1 слід зазначити, що найбільш суттєвими проблемами, що гальмують інноваційну активність, є: дефіцит оборотних коштів, збитковість і неплатоспроможність, неліквідність, фінансова нестабільність, відсталість інформаційних і управлінських структур, відсутність розвиненого інноваційного середовища тощо.

На нашу думку, на даний час Україна не володіє достатніми передумовами для успішної модернізації ні на макро-, ні на мікрорівнях. Кількість і якість інноваційних процесів не відповідає вимогам ринкової економіки [5, с. 66]. Так, в Україні з 38 тис. підприємств промисловості до інноваційно-активних відноситься всього 5,2% [3, с. 108].

У 2017 р. частка інноваційної продукції в загальному обсязі реалізованої промислової продукції склала близько 3%, в тому числі, хімічної та нафтохімічної – 5,5 [6].

Найбільша частка інноваційних витрат підприємств спрямована на придбання основних фондів, проектування, технологічну підготовку, випробування (близько 70% від витрат на інновації). У той же час, на придбання нових технологій, що визначають перспективи технологічного розвитку, включаючи патенти і ліцензії, доводиться лише 8% витрат на інновації, а на навчання і підготовку персоналу, маркетингові дослідження – приблизно 1% [6]. Неefективна структура витрат на інновації безпосередньо пов'язана з обмеженістю ресурсів, що досить вагомо впливає на якість, новизну і конкурентоспроможність виробленої продукції [7, с. 28].

Рішення проблем впровадження інноваційних процесів у виробництві і вихід на якісно новий техніко-технологічний рівень передбачає інші підходи до організації управлінських структур в досліджуваній галузі. Необхідним є комплексний, системний підхід до управління, перехід від традиційних до прогресивних принципів управління, створення сприятливого середовища для впровадження інновацій

на законодавчому рівні. Однак, в політично нестабільних умовах, головна мета в бізнесі – отримання надприбутків в короткий термін, тоді як фундаментальна наука, яка забезпечує технічний прогрес, вимагає великих витрат і тривалого часу.

На нашу думку, проведення активної інноваційно-технологічної політики в хімічній галузі є неможливою без пріоритетного розвитку прикладної хімічної науки, яка повинна стати найважливішим фактором стратегічного розвитку хімічного комплексу, спрямованої на:

- залучення інвестицій;
- випуск прогресивної і конкурентоспроможної продукції для всіх економічно активних галузей;

- оновлення і розширення асортименту товарів, що випускаються на основі поліпшення споживчих властивостей хімічної продукції для промисловості, населення і сфери послуг;

- розвиток імпортозамінних виробництв на базі освоєння передових хімічних технологій і наукоємних продуктів;

- формування експортного хімічного потенціалу за рахунок переробки сировини, розширення асортименту продукції, що відповідає міжнародним вимогам якості;

- диверсифікацію і реструктуризацію економіки галузі загалом.

Таблиця 1

Чинники, що перешкоджають впровадженню інновацій у промислові підприємства України, 2017 р.

Чинники	Кількість організацій, які оцінили чинники, що перешкоджають інноваціям	
	значний вплив	незначний вплив
<i>Економічні чинники:</i>		
– нестача власних коштів	2820	779
– низька фінансова підтримка зі сторони держави	2896	1524
– низький платоспроможний попит на інноваційні продукти	2243	3069
– висока вартість нововведень	3281	1407
– високі економічні ризики	2514	2819
– тривалий термін окупності нововведень	2677	2603
<i>Виробничі чинники:</i>		
– низький виробничий потенціал підприємства	2082	2947
– недостатність кваліфікованого персоналу	1950	3914
– недостатність інформації про нові технології	1681	4121
– недостатність інформації про ринки збуту	1746	3929
– несприйнятливості організації до нововведень	895	4392
– неможливість кооперації з іншими підприємствами	1415	3761
<i>Інші чинники:</i>		
– низький попит на інноваційну продукцію	1598	3336
– недостатність законодавчих і нормативно-правових документів, що регулюють інноваційну діяльність	1922	2979
– невизначеність термінів інноваційного процесу	1506	3322
– низький розвиток інноваційної структури	1888	2893
– низький розвиток ринку технологій	2072	2792

Джерело: побудовано автором на основі аналізу даних [6,9].

Також, для стабілізації та розвитку хімічної промисловості, необхідним є виділення перспективних напрямків розвитку, які забезпечать високу прибутковість і конкурентоспроможність з урахуванням зовнішніх чинників (зокрема, процесів глобалізації).

Для залучення інвестицій в галузь, незалежно від форм і джерел цих інвестицій, необхідною є корпоративна реструктуризація: створення інноваційних підприємств з ефективною виробничою стратегією. Держава повинна створити діюче інноваційне середовище для інвестицій, а промислова політика повинна будуватися так, щоб було вигідно інвестувати в хімічну промисловість. Тільки в цьому випадку хімічна промисловість може стати конкурентоспроможною на міжнародному ринку.

Джерелом коштів для реалізації промислової інноваційної політики в хімічному комплексі повинна

стати система поворотного фінансування інноваційних проектів та прикладних розробок, які реалізуються за кошти державного бюджету на умовах конкурсу [9, с. 142]. Слід зауважити, що іноземні підприємства не ризикують вкладати кошти в хімічну галузь України. Основними причинами такого становища, на нашу думку, є те, що:

- політична та економічна ситуація в країні є нестабільною;
- відсутній вільний банківський капітал;
- підприємці некладають грошові кошти у вітчизняну хімічну промисловість через довготривалість повернення інвестованих коштів;
- низька купівельна спроможність населення гальмує розвиток промислового виробництва;
- існує жорстка конкуренція на світовому ринку хімічної продукції.

За даними порівняльного аналізу показників

Держкомстатистики України щодо розвитку областей нами встановлено, що частка Черкаської області в загальноукраїнському потенціалі становить близько 2%. Черкаська область входить до двадцятки кращих областей країни.

Здійснюючи аналіз видів економічної діяльності (станом на кінець 2017 р.), слід зазначити, що основу промисловості Черкаської області становить виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів – 50,6%, хімічних речовин та хімічної продукції – 16,5%, постачання електроенергії, пари та кондиційованого повітря – 12,7%, машинобудування, крім ремонту і монтажу машин і устаткування – 5,2% [10].

Промислова продукція забезпечує вагому частку експортного потенціалу області – близько 25%. Зростання індексу промислової продукції в області спостерігалось у 2012-2013 рр.; протягом останніх років триває спад обсягів промислового виробництва, що зумовлено скороченням ринків збуту продукції, відсутністю обігових коштів на підприємствах, платіжною кризою населення та ін. [10].

Хімічна галузь є базовою галуззю промисловості області, яка займає провідне місце у виробництві мінеральних добрив у загальнодержавних обсягах: 17,2% – сечовини (карбаміду), 37,9% – нітрату амонію (селітри), 17,5% – аміаку безводного. Виробничу діяльність у галузі здійснює 9 підприємств [11].

Флагманом галузі є ПАТ «Азот», де зайнято понад 4,3 тисячі працівників, питома вага якого в обсягах реалізації складає майже 90%. Більше 28% виробленої ним продукції реалізується на зовнішніх ринках.

Протягом 2013-2017 рр. темпи виробництва продукції у галузі зменшилися з 94,4% до 91,1%. Спад темпів виробництва на ПАТ «Азот» пов'язаний із несприятливою кон'юнктурою на зовнішніх ринках та залежністю від імпорту сировини (природного газу). У

2013 році через втрату конкурентоспроможності припинено виробництво капролактаму та іонообмінних смол, знижено обсяги виробництва аміачної селітри та карбаміду.

Незважаючи на виклики сьогодення, ПАТ «Азот» взяв чіткий вектор розвитку – завоювання європейських ринків збуту карбаміду, аміаку та аміачної селітри, для чого на 2019 рік підприємством передбачені інвестиції у сумі 184 млн. грн., що забезпечить проведення капітальних ремонтів та модернізацію виробництва. Ці заходи підвищать енергоефективність та конкурентоспроможність продукції [11].

Одним з найважливіших показників інноваційної активності є інвестиції в основний капітал. За офіційними даними Головного управління статистики у Черкаській області [10] інвестиції в основний капітал щорічно знижуються і скорочуються за всіма джерелами фінансування. Так, за підсумками 2017 р. за рахунок усіх джерел фінансування освоєно 3 413,3 млн. грн. капітальних інвестицій (16 місце по Україні). Індекс капітальних інвестицій проти 2016 р. склав 88% (у порівняних цінах). Серед регіонів України, що належать до однієї з Черкаською областю типології, за показником питомої ваги обсягів освоєних капітальних інвестицій у 2017 р., область займає четверте місце (1,3%), випереджаючи Житомирську, Рівненську (по 1,1%) та Кіровоградську (1,2 %) області [10].

Головним джерелом фінансування капітальних інвестицій протягом останніх років (табл. 2) залишаються власні кошти підприємств та кошти населення (за підсумками 2017 р. їх питома вага в загальному обсязі капітальних інвестицій становить 69,2% та 9,9%, відповідно). В структурі капітальних інвестицій (рис. 1) спостерігається тенденція до зростання коштів місцевих бюджетів: за 2013-2017 рр. їх частка зросла у два рази (з 3,2% до 6,3%) [11].

Таблиця 2

Джерела фінансування капітальних інвестицій в області, %

Джерела фінансування	Роки				
	2013	2014	2015	2016	2017
Власні кошти підприємств	71,5	60,9	66,3	69,4	69,2
Кошти місцевих бюджетів	3,2	4,1	4,0	4,8	6,3
Кошти державного бюджету	4,7	6,0	6,8	5,8	3,7
Кошти населення	6,2	10,8	6,6	9,5	9,9
Кошти іноземних інвесторів	0,8	0,8	1,0	0	0,1
Кредити, позики	10,8	11,5	13,3	8,9	9,0
Інші джерела	2,8	5,9	2,0	1,6	1,8

Джерело: [10;11].

Серед причин низької інвестиційної активності слід назвати: по-перше, відсталість науково-технічного потенціалу підприємств хімічної промисловості, створеного ще у 50-х роках минулого століття. По-друге, нестабільне економічне становище більшості підприємств, що в певній мірі перешкоджає вкладенню коштів в удосконалення технологій виробництва, впровадження новітньої техніки і технологій. По-третє, в якості основних джерел економічного розвитку підприємства продовжують використовувати

інвестиції на капітальний ремонт і заміну застарілого обладнання. По-четверте, в хімічній галузі основними джерелами впровадження інновацій є власні кошти підприємств. Більшість підприємств для фінансування використовують прибуток, що залишається після оподаткування.

Незначні масштаби інноваційних проектів обумовлені тим, що вони фінансуються, в основному, за рахунок коштів підприємств шляхом використання оборотного капіталу і складають в хімічній

промисловості 99,4% всіх інвестицій. Загалом, на сьогодні, в країні відсутній механізм залучення інвестицій у підприємства хімічного комплексу [12].

Отже, на даний час підприємства хімічної промисловості характеризуються наявністю науково-технічного потенціалу, в якості основних джерел розвитку продовжують використовувати інвестиції на капітальний ремонт і заміну застарілого обладнання.

Разом з тим, незважаючи на складність створення інноваційного середовища, у підвищенні інноваційної активності підприємств спостерігається

позитивна тенденція розвитку інноваційного процесу, так зокрема на ПАТ «Азот», ЗАТ «Еко-Азот», ТОВ «Інфоазот» перспективними планами технічного розвитку передбачаються інвестиційні вкладення в оновлення і модернізацію виробництва. Впровадження інноваційних проектів дасть змогу змінити асортиментну політику, перейти від сировинної спрямованості до продуктової, знизити витрати виробництва, збільшити глибину переробки сировини і, в кінцевому рахунку, підвищити конкурентоспроможність продукції, що випускається.

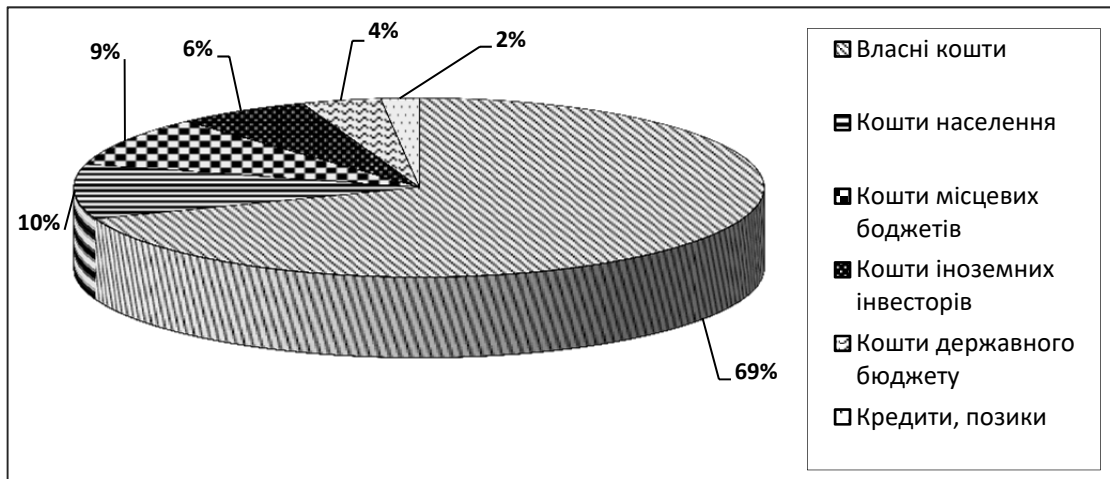

Рис. 1. Джерела фінансування капітальних інвестицій в Черкаській області, %

Джерело: [10].

За умов низького рівня фінансових ресурсів велике значення при реалізації інноваційної промислової політики набувають залучені кошти різних фінансових структур, бюджетних коштів, інвесторів і коштів підприємств.

Пріоритетами інноваційної політики Черкаської області в напрямку розвитку промисловості, зокрема хімічної, повинні стати:

- створення сприятливого інноваційно-орієнтованого клімату;
- допомога в пошуку інвесторів, як вітчизняних, так і зарубіжних;
- інформаційно-координаційна робота;
- залучення галузевих науково-дослідних інститутів для розробки стратегічних проектів розвитку промисловості.

Разом з тим, для створення сприятливого інноваційно-орієнтованого клімату, в Черкаській області повинні бути опрацьовані питання першочергової підтримки промислових підприємств, які: стратегічно важливі для економіки області; створюють робочі місця; володіють високим інноваційним потенціалом; виробляють імпортозамінну конкурентоспроможну продукцію.

Підвищення ефективності інноваційних процесів є можливим на основі розробки організаційних механізмів, що включають:

- створення організацій, об'єднань, будь-яких інших організаційних структур, призначених забезпечувати комплексне обслуговування при впровадженні інноваційних проектів, що враховують економічні інтереси підприємств-партнерів,

включаючи консультації фахівців;

- залучення галузевих НДІ для наукової розробки і реалізації нововведень;
- залучення банків, зацікавлених в інвестуванні виробників;
- залучення іноземних інвесторів.

Разом з тим, доцільно було б передбачити на державному рівні пільгове поточне, середньо- та довгострокове кредитування як державних, так і комерційних банків, інвестиційних та інноваційних фондів під конкретні науково-дослідні та інноваційні програми й проекти на підставі конкурсного відбору.

Застосовуючи ці методи, можна сконцентрувати необхідний капітал для технічного переоснащення підприємств і виходу на інноваційні процеси технологічного характеру, що безпосередньо сприяють модернізації виробництва. Створення умов для впровадження інноваційно-орієнтованих технологій дасть змогу створити сучасну технологічну базу для освоєння нових видів продукції. Підприємства хімічної промисловості зможуть перейти в фазу стійкого розвитку.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

За результатами проведеного дослідження питань розробки та реалізації інноваційної політики регіонального розвитку промисловості, на прикладі підприємств хімічної промисловості Черкаської області, слід резюмувати, що без активізації інноваційних процесів політики модернізації

виробничо-технічної бази неможливе ні економічне зростання, ні фінансова стабільність, як галузі, так області загалом.

Найважливішим напрямом розвитку підприємств хімічної промисловості в найближчій перспективі має стати інноваційний розвиток, а найважливішим чинником у розвитку інноваційного середовища, на нашу думку, має бути ефективна державна політика у напрямі розвитку та

впровадження інновацій, що враховує сучасні світові інвестиційні процеси та тенденції, міжнародні норми і правила.

Зважаючи на динамічний розвиток інноваційних процесів в Україні, подальші науково-методологічні дослідження, на нашу думку, слід проводити у напрямі розробки та формування інноваційної політики регіонального розвитку промисловості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вилгін, Є. А. Підходи до реалізації регіональної інноваційної політики держави [Електронний ресурс] / Є. А. Вилгін // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2012. – №9. – Режим доступу : <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=477>.
2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. 2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Говоруха, Ж. А. Питання розвитку інноваційної діяльності підприємств України / Ж. А. Говоруха // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 8(74). – С. 107-115.
4. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку: монографія / за ред. В. М. Геєць; Інститут економіки та прогнозування НАН України. – К.: Фенікс, 2003. – 1008 с.
5. Ілляшенко, С. М. Управління інноваційним розвитком промислових підприємств: монографія / С. М. Ілляшенко, О. А. Біловодська. – Суми: Університетська книга, 2010. – 281 с.
6. Інноваційна діяльність промислових підприємств України: статистична доповідь [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України. – 2017. – Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/2017/dop/04/dop_idpp2017.zip.
7. Ковальчук, С. Сучасний стан інноваційного розвитку промислових підприємств України / С. Ковальчук // Економіст. – 2012. – № 10. – С. 27-32.
8. Наконечна, Т. Ю. Регіональна інноваційна політика як фактор зростання національної економіки / Т. Ю. Наконечна // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2010. – Т. 1. – С. 67-72.
9. Щипцов, А. А. Особливості та необхідність впровадження інновацій на промислових підприємствах / А. А. Щипцов // Вектор науки. Серія: економіка і управління. – 2013. – № 1. – С. 141-143.
10. Офіційний сайт Головного управління статистики у Черкаській області. 2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ck.ukrstat.gov.ua>.
11. Профіль Черкаської області. Аналітично-описова частина до стратегії розвитку Черкаської області. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ck-oda.gov.ua/docs/2017/strategy_2020.pdf.
12. Узунов, В. В. Інноваційний потенціал та особливості протікання регіонального інноваційного процесу [Електронний ресурс] / В.В. Узунов // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2012. – №11. – Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=639>.
13. Україна сьогодні. Каталог провідних підприємств України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.com.ua/ukr/RegionsPotential/Cherkasy/>

REFERENCES

1. Vylhin, Y. A. (2012). Pidkhody do realizatsiyi rehional'noyi innovatsiyanoi polityky derzhavy [The methods of implementation of regional innovation policy]. Derzhavne upravlinnya: udoskonalennya ta rozvytok – Public administration: improvement and development, 9. Retrieved from <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=477> [in Ukrainian].
2. State Statistics Service of Ukraine (2017). Innovatsiyna diyal'nist' promyslovykh pidpryyemstv Ukrayiny [Innovation activities of industrial enterprises of Ukraine]. Retrieved from http://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/2015/dop/04/dop_idpp2014.zip [in Ukrainian].
3. Hovorukha, Zh. A. (2007). Pytannia rozvytku innovatsiyanoi diialnosti pidpryyemstv Ukrayiny [Issues of development of innovation activity of enterprises of Ukraine]. Aktualni problemy ekonomiky. – Actual problems of the economy, 8(74), 107-115. [in Ukrainian].
4. Heyets, V. M. (2003). Ekonomika Ukrayiny: stratehiya i polityka dovhostrokovoho rozvytku [Ukraine's economy: strategy and policy of long-term development]. Kyiv: Institute for Economics and Forecasting of Ukrainian NAS. [in Ukrainian].
5. Illiashenko S. M., Bilovodska O. A. (2010). Upravlinnia innovatsiynym rozvytkom promyslovykh pidpryyemstv [Management of innovative development of industrial enterprises]. Sumy: University book. [in Ukrainian].
6. Innovatsiyna diialnist' promyslovykh pidpryyemstv Ukrayiny : statystychna dopovid [Innovative activity of industrial enterprises of Ukraine]. – State Committee of Statistics of Ukraine. 2017. (Official site). [Derzhavnyi komitet statystyky Ukrayiny]. Retrieved from: http://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/2017/dop/04/dop_idpp2017.zip. [in Ukrainian].
7. Kovalchuk, S. (2012). Suchasnyi stan innovatsiyinoho rozvytku promyslovykh pidpryyemstv Ukrayiny [Modern

- state of innovation development of industrial enterprises of Ukraine]. *Ekonomist*. – *Economist*. 10. 27-32. [in Ukrainian].
8. Nakonechna, T. Y. (2010). Rehional'na innovatsiyna polityka yak faktor zrostannya natsional'noyi ekonomiky [Regional innovation policy as a factor of national economic growth]. In *Teoretychni i praktychni aspekty ekonomiky ta intelektual'noyi vlasnosti* [Theoretical and Practical Aspects of Economics and Intellectual Property]: 1 (pp. 67-72). Mariupol: Pryazovskyi State Technical University. [in Ukraine].
9. Shchypytsov, A. A. (2013). Osoblyvosti ta neobkhidnist vprovadzhennia innovatsii na promyslovykh pidpriemstvakh. [Features and the need for innovation in industrial enterprises]. *Vektor nauky. Serii: ekonomika i upravlinnia*. – *Vector of science. Series: Economics and Management*. 1. 141-143. [in Ukrainian].
10. Department of Statistics in Cherkassy Region (Official site). 2017. [Holovne upravlinnia statystyky u Cherkaskii oblasti]. Retrieved from: <http://www.ck.ukrstat.gov.ua>. [in Ukrainian].
11. Profil Cherkaskoi oblasti. Analitychno-opysova chastyna do stratehii rozvytku Cherkaskoi oblasti. [Profile of Cherkasy region. Analytical and narrative strategy of Cherkasy region]. Retrieved from: www.ck-oda.gov.ua/docs/2017/strategy_2020.pdf. [in Ukrainian].
13. Uzunov, V. V. (2012). Innovatsiynnyy potentsial ta osoblyvosti protikannya rehional'noho innovatsiynoho protsesu [Innovation potential and peculiarities of regional innovation process flow]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennya ta rozvytok – Public administration: improvement and development*, 11. Retrieved from <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=639> [in Ukrainian].
13. Ukraina sohodni. Kataloh providnykh pidpriemstv Ukrainy. [Ukraine today. Catalog of leading Ukrainian enterprises]. (Official site). Retrieved from: <http://www.rada.com.ua/ukr/RegionsPotential/Cherkasy>. [in Ukrainian].

Петренко Наталья Александровна. ИННОВАЦИОННАЯ ПОЛИТИКА КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ РЕГИОНАЛЬНОЙ ПРОМЫШЛЕННОЙ ПОЛИТИКИ

Механизм регулирования деятельности промышленных предприятий можно представить как интегрированную систему форм, методов, средств, через которые осуществляется воздействие государства на промышленные политики. Региональная промышленная политика является частью государства, ее определяет конкурентная среда, направление социально-экономического развития, ресурсный потенциал, размер бюджета и тому подобное. Формирование и внедрение промышленной политики на региональном уровне тесно связаны по вопросу эффективного развития отраслей промышленности, составляющих отрасль в регионе. Главным элементом региональной промышленной политики на современном этапе экономической реформы является инвестиционная политика, как важнейшая составляющая формирования устойчивого развития. Целью статьи является исследование вопросов разработки и реализации инновационной политики регионального развития промышленности на примере Черкасской области. Установлено, что в Украине есть немало препятствий для инновационной активности, имеют разную степень влияния на развитие промышленности, в частности химического комплекса, связанных с отсутствием необходимых законодательных, политических, экономических, моральных и других инструментов регулирования данного процесса. Выделены факторы способствующие проведению активной инновационной политики в химической отрасли. Установлено, что большое значение при реализации инновационной промышленной политики приобретают привлеченные средства различных финансовых структур, бюджетных средств, инвесторов и средств предприятий. Определены институциональные механизмы повышения эффективности инновационных процессов на региональном уровне. Резюмированы, что важнейшим направлением развития химического комплекса в ближайшей перспективе должен стать инновационное развитие, а важнейшим фактором в развитии инновационной среды должна быть продумана государственная политика в направлении развития и внедрения инноваций, учитывающий современные мировые инвестиционные процессы и тенденции, международные нормы и правила. Учитывая динамичное развитие инновационных процессов в Украине, дальнейшие научно-методологические исследования, по нашему мнению, следует проводить в направлении разработки и формирования инновационной политики регионального развития промышленности.

Ключевые слова: *инновации, инновационная политика, регион, промышленность, химическая промышленность, развитие.*

Petrenko Natalia O. INNOVATIVE POLICY OF REGIONAL DEVELOPMENT OF INDUSTRY

The mechanism for regulating the activities of industrial enterprises can be imagined as an integrated system of forms, methods, means, through which the state's influence on industrial policy is carried out. Regional industrial policy is part of the state and is determined by the competitive environment, the direction of socio-economic development, resource potential, the size of the budget, etc. Formation and implementation of industrial policy at the regional level are closely interconnected with the issues of effective development of industries that make up the industry in the region. The main element for regional industrial policy at the present stage of economic reform is investment policy, as the most important component of the formation of sustainable development. However, sustainable development of the region is directly related to the processes, what is happening in the country and in the world and, of course, should take into account these processes. Therefore, these processes should be investigated at the level of the country and region, in particular the chemical industry, as one of the promising branches of industry. The article analyzes the processes of development and implementation of innovation policy of regional development of industry on the example of Cherkasy region. It is revealed that in Ukraine there are many obstacles for innovative activity that have different degrees of influence on the development of industry, in particular the chemical complex, connected with the lack of necessary legislative, political, economic,

moral and other tools for regulating this process. The factors contributing to conducting an active innovation policy in the chemical industry are highlighted. It has been established that the attracted funds of various financial structures, budget funds, investors and enterprises funds are gaining importance in the implementation of innovation industrial policy. It is summarized that the most important direction of development of the chemical complex in the near future should be innovation development, and the most important factor in the development of innovation environment should be considered state policy in the direction of development and implementation of innovations that takes into account the current world investment processes and trends, international norms and rules.

Key words: *innovation, innovation policy, region, industry, chemical industry, development.*

Одержано 06.11.2018 р.